

SEMINARIUM | 12 II 2021

WOKÓŁ AKCJI REINHARDT

Wokół Akcji Reinhardt *seminarium*

Zapraszamy do udziału w seminarium organizowanym przez Muzeum Polaków Ratujących Żydów podczas II wojny światowej im. Rodziny Ulmów w Markowej we współpracy z Państwowym Muzeum na Majdanku.

Podczas seminarium omówione zostaną zagadnienia związane z Akcją Reinhardt w ramach dwóch paneli:

- *Niemieckie obozy akcji "Reinhardt". Miejsca zbrodni i muzea pamięci*
- *Przebieg Aktion Reinhardt. Lokalne aspekty akcji*

Prowadzący:

- Państwowe Muzeum na Majdanku:
 - Ewa Koper, Kustosz muzealny, Kierownik sekcji ds. obsługi zwiedzających i edukacji, Muzeum i Miejsce Pamięci w Bełżcu Niemiecki Nazistowski Obóz Zagłady
 - Justyna Bajuk, Asystent muzealny, Muzeum i Miejsca Pamięci w Sobiborze
- Muzeum Polaków Ratujących Żydów:
 - Kamil Kopera, Spec. ds. Badań i Dokumentacji
 - Jakub Pawłowski, Spec. ds. Edukacji i Upowszechniania

TERMIN:
12 LUTEGO 2021 ROKU
(PIĄTEK)

W GODZINACH:
11:30-14:30

SPOTKANIE ON-LINE:
SKYPE

LINK ZOSTANIE PRZESŁANY
POCZTĄ ELEKTRONICZNĄ
W TERMINIE WSKAZANYM
W FORMULARZU ZGŁOSZENIOWYM

ZAPISY:
DO 5 LUTEGO 2021 ROKU
POPRZEZ
FORMULARZ ZGŁOSZENIOWY

POD ADRESEM
katarzyna.nowicka@muzeumulmow.pl

KOSZT UDZIAŁU:
30 ZŁ BRUTTO
PŁATNE PRZELEWEM PO OTRZYMANIU
INFORMACJI O ZAKWALIFIKOWANIU SIĘ

ILOŚĆ MIEJSC OGRANICZONA
DECYDUJE KOLEJNOŚĆ ZGŁOSZEŃ

Ewa Koper | Kustosz muzealny, Kierownik sekcji ds. obsługi zwiedzających i edukacji, Muzeum i Miejsce Pamięci w Bełżcu Niemiecki Nazistowski Obóz Zagłady, oddział Państwowego Muzeum na Majdanku

Sonderkommando Bełżec der Waffen-SS – niemiecki obóz zagłady w Bełżcu był pierwszym ośrodkiem eksterminacji ludności żydowskiej uruchomionym przez Niemców w ramach „Aktion Reinhardt”. Od marca do grudnia 1942 r. straciło w nim życie ok. 400 tysięcy osób, głównie polskich Żydów z terenu Generalnego Gubernatorstwa. Wśród ofiar byli także żydowscy obywatele Niemiec, Austrii, Czech i Słowacji. Położenie geograficzne Bełżca na styku trzech dystryktów – lubelskiego, krakowskiego i galicyjskiego oraz istnienie linii kolejowej, łączącej Lublin przez stacje węzłowe ze Lwowem przesądziło o jego wyborze na miejsce zagłady. Obóz zagłady w Bełżcu był pierwszym miejscem, gdzie wybudowano stacjonarne komory gazowe.

Po II wojnie światowej ofiary byłego obozu upamiętniono w 1963 r., choć pierwsze próby podjęto pod koniec lat 40. Współczesny pomnik wybudowano jako projekt polsko-amerykański. Nowe miejsc pamięci zostało uroczyste otwarte 3 czerwca 2004 r, jako oddział Państwowego Muzeum na Majdanku.

Justyna Bajuk | Asystent muzealny, Muzeum i Miejsca Pamięci w Sobiborze, oddział Państwowego Muzeum na Majdanku

Niemiecki obóz zagłady w Sobiborze był jednym z trzech powstałych obok Bełżca i Trebłinki, obozów działających w ramach Aktion Reinhardt. W prezentowanym wykładzie zostanie poruszony szereg zagadnień m.in. liczba ofiar czy topografia terenu. Zostanie poddany analizie plan sytuacyjny obozu z poszczególnymi częściami, opracowany w oparciu o najnowsze badania oraz zachowane materiały ikonograficzne m. in. fotografie pochodzące z albumu jednego z członków załogi SS - Niemanna.

Zaprezentowana zostanie historia funkcjonowania obozu i codzienne życie więźniów. Kolejny element wykładu poświęcony będzie personelowi i załodze obozu. Następnie omówimy ruch oporu, próby uciezek, a w konsekwencji udane powstanie więźniów z 14 października 1943 r. oraz powojenne losy więźniów.

Podsumowaniem będzie prezentacja form upamiętnienia byłego obozu zagłady w Sobiborze na przestrzeni lat do chwili obecnej tj. powstania Muzeum i Miejsca Pamięci w Sobiborze jako oddziału Państwowego Muzeum na Majdanku.

Kamil Kopera | Spec. ds. Badań i Dokumentacji, Muzeum Polaków Ratujących Żydów podczas II wojny światowej im. rodziny Ulmów w Markowej

1 sierpnia 1942 r. na terenie powiatu jarosławskiego Niemcy rozpoczęli akcję „wysiedlenia” ludności żydowskiej. W jej wyniku setki osób zostało wywiezionych do obozu Zagłady w Bełżcu a także zamordowanych na miejscu – we wsiach i miasteczkach w których ich rodziny mieszkały od pokoleń.

Celem wystąpienia będzie nakreślenie mechanizmu niemieckich działań oraz przedstawienie losów ich ofiar w skali powiatu na którego terenie znajdowała się w czasie wojny Markowa. Uzupelnieniem tej opowieści będzie prezentacja strategii przeżycia jakie obierali prześladowani.

Jakub Pawłowski | Spec. ds. Edukacji i Upowszechniania, Muzeum Polaków Ratujących Żydów podczas II wojny światowej im. rodziny Ulmów w Markowej

Niemiecki plan masowego ludobójstwa z lat 1942-1943 przedstawiciele społeczności żydowskiej pod nazwą "Aktion Reinhardt", obejmujący swym zasięgiem Generalne Gubernatorstwo i Okręg Białostocki, pochłonął ok. 1.85 mln ofiar. Na wspomnianym obszarze doszło do setek pomniejszych akcji likwidacyjnych Żydów, a jedną z nich było zabójstwo markowskich Żydów początkiem grudnia 1942 r. Żydzi zostali rozstrzelani, a ich zwłoki pogrzebane na tzw. Okopie, miejscu na obrzeżach wsi, który w lokalnej terminologii nosił również nazwy "grzebowisko" i "kościec". Zwyczajowo grzebano tam szczątki padłych zwierząt z pobliskich gospodarstw, ale podczas wojny miejsce to pełniło zgoła inną rolę. Jakie znaczenie miało to miejsce? Dlaczego wybór padł właśnie na Okop w Markowej? To najbardziej nurtujące pytania, na które należy odpowiedzieć, choćby w celu dalszej dyskusji.

Program

11:30 | Panel I: Niemieckie obozy akcji "Reinhardt". Miejsca zbrodni i muzea pamięci

- Ewa Koper, "Bełżec, Pierwszy z obozów "Aktion Reinhardt" - historia i upamiętnienie"
- Justyna Bajuk, "Obóz zagłady w Sobiborze jako jeden z etapów realizacji "Einsatz Reinhardt" - historia miejsca"

13:20-13:30 | Przerwa

13:30 | Panel II: Przebieg Aktion Reinhardt. Lokalne aspekty akcji

- Kamil Kopera, "Akcja Reinhardt w powiecie jarosławskim"
- Jakub Pawłowski, "Grzebowisko, kościec, Okop. Miejsce straceń i czasowy pochówek markowskich Żydów podczas II wojny światowej"

14:30 | Zakończenie seminarium

KOORDYNATOR:

Katarzyna Nowicka

katarzyna.nowicka@muzeumulmow.pl

DANE ORGANIZATORA:

Muzeum Polaków Ratujących Żydów podczas II wojny światowej im. Rodziny Ulmów w Markowej

37-120 Markowa 1487

+48 17 224 10 15

sekretariat@muzeumulmow.pl

muzeumulmow.pl

facebook.com/ulmamuseum

twitter.com/MuzeumMarkowa

instagram.com/muzeummarkowa

ORGANIZATOR:

MUZEUM POLAKÓW
RATUJĄCYCH ŻYDÓW
POD CZAS II WOJNY ŚWIATOWEJ
IM. RODZINY ULMÓW
W MARKOWEJ

WSPÓŁORGANIZATOR:

**Państwowe Muzeum
na Majdanku**